

POSELSTVÍ POSVÁTNÉHO SYNODU
Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku
u příležitosti svátku Kristova Narození 2023/24

Duchovní otcové, bratři a sestry:

Kristus se rodí!

Svátek Kristova Narození nás i tohoto roku opět přivádí před betlémskou jeskyni, kde můžeme duchovními zraky spatřit právě narozené Dítě a spolu s pastýři naslouchat volání andělů. Jako kdysi mudrcové z Persie i my se můžeme duchovně poklonit vtělenému Božímu Synu – Slunci spravedlnosti, Východu z výsosti, Spasiteli světa.

Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj, lidem dobrá vůle! (Luk 1,14) Tak kdysi znělo betlémskou nocí volání andělů. O jakém pokoji zpívali? Mínili tím pokojem dobu bez válek, bojů a konfliktů? Vždyť životy lidí zůstaly i po Kristově Narození takové, že si můžeme povzdychnou s prorokem Jeremiášem: **Každý říká: mír, mír – jenže žádný mír nenastává.** (Jer 8,11) A přece – v noci, když se narodil Kristus, sestoupil na zemi **Boží pokoj, který převyšuje každý lidský rozum.** (Filip 4,7) To je pokoj, jenž nezávisí na vnějších okolnostech, neboť pochází ze samotného Boha, který se stal člověkem.

Evangelista Lukáš začíná své vyprávění o narození Kristově těmito slovy: „V těch dnech vydal císař Augustus příkaz provést sčítání lidu po celém světě.“ (Luk 2,1) Proč apoštol Lukáš nevzpomíná císařovo vlastní jméno – Oktaviánus – ale jen jeho titul - Vznešený, tj. Augustus? Protože byl největším mezi římskými císaři; zatímco všichni ostatní byli císaři války, on jediný byl císařem míru.

V starověkém Římě stál na jednom z pahorků chrám pohanského boha války: Marsův. Téměř po celou dobu trvání Římské říše byly brány Marsova chrámu otevřené dokořán. Byla to symbolická výzva Římanům, aby sem do tohoto chrámu

přišli k modlitbě za vojenské úspěchy ve válkách. Pouze v době vlády Oktaviána Augusta byly jeho brány zavřené, protože v celé říši zavládl mír.

A právě v době panování císaře – mírotvorce přichází na svět Kristus: **Kníže pokoje.** (Iz 9,6) Za ticha betlémské noci se stalo něco, co změnilo samotnou podstatu lidských dějin, narodil se Kristus, který „je náš Pokoj, spojil dvojí v jedno a svým tělem zbořil přehradu rozdělující lidi na nepřátele, když ze dvou stvořil jednoho nového člověka a v sobě oba usmířil s Bohem“. (Ef 2,14-15) **Zvěstoval pokoj těm, kteří byli vzdálení, i těm, kteří byli blízcí.** (Ef 2,17) A tak od této chvíle už **nejsme cizinci a přistěhovalci, ale spoluobčané svatých a domácí Boží.** (Ef 2,19)

Otevřeme svá srdce proto Toho, kdo se narodil, abychom **měli život a měli ho v hojnosti.** (Jan 10,10) Nechme vstoupit do svého života Toho, kdo – budeme-li o to žádat – může uzdravit veškerý náš lidský egoismus a slabost. Začněme konečně hledat své štěstí tam, kde jej vskutku lze najít – ve sdílení dobra s ostatními. Podělme se s „blízkými i vzdálenými“ o radost z příchodu Kristova, aby ve světě plném nepřátelství, válek a krveprolévání opět zvítězila moc lidské sounáležitosti, čerpající sílu z nesmírné Boží pokory.

Mnozí z nás máme v živé paměti dobu po pádu bývalého státního režimu, kdy se odevšad ozývaly nadšené hlasy, zdůrazňující potřebu názorové plurality a společenské diverzity. Uplynulé tři desetiletí, a zvláště poslední roky, nám stále přesvědčivěji dokazují, že podobná pluralita a diverzita mohou být přínosné jen pro takovou společnost, která nedevaluje své základní duchovní principy a morální hodnoty. Bez nich se totiž rychle ztrácí smysl pro konstruktivní dialog a nastupuje nebezpečná polarizace společnosti, ba často i krvavé konflikty.

Naše doba má své vlastní samolibé Herody, kteří ohromují lidi pěknými řečmi, ale jejich skutky přinášejí potoky slzí a moře krve. Podobně jako kdysi přesvatá Bohorodice s Dítětem Ježíšem v náručí, doprovázena svatým Josefem, utíkala před

zlovůlí mocných do Egypta, podobně jsou i dnes mnozí lidé donuceni těžkými životními okolnostmi nebo obavami o svůj život, aby opustili rodnou zemi a utíkali do ciziny. **Hospodin Bůh necht' setře slzy z každé tváře** (Iz 25,8) a utěší onu „Ráchel, která dnes opět oplakává své děti“. (Mat 2,18)

Ve složitých životních situacích máme jako lidé vždy několik možností, jak se zachovat. Pohodlná je možnost zůstat lhostejnými k utrpení druhých, o němž se domníváme, že za ně neneseme odpovědnost, a proto se nás netýká. V takovém případě se zkusme zamyslet, jestli z nás naše lhostejnost či nezájem nečiní pasivní spoluvíníky a pomocníky těch, kteří ubližují jiným lidem, omezují jejich svobodu či jim dokonce sahají na život. Každý z nás se může znenadání ocitnout v nouzi. Je deprimující, když člověk musí čelit kromě vlastních problémů ještě lhostejnosti a nezájmu svého okolí.

Jako křesťané bychom měli vědět, že existuje i jiná, a to správná možnost, jak se zachovat v podobných situacích. Nezapomínejme, že kromě materiální pomoci, která je pochopitelně důležitá, existuje i pomoc duchovní, která je mnohdy aktuálnější a významnější. Vždyť více sil a ochoty postavit se výzvám života někdy člověku dodá vědomí, že ho má někdo rád, že je někomu potřebný – a tento pocit nám může dát obyčejné dobré slovo, soucitné vyslechnutí, laskavý úsměv a samozřejmě vroucí modlitba.

Nejsme tak bezmocní, jak si někdy myslíme. Člověka sice spasil Bůh, ale On do té míry důvěřoval člověku, že se sám svěřil do lidských rukou. Osud světa – osud naší spásy, osud Božího Dítěte byl svěřen do lidských rukou přesvaté Bohorodice a svatého Josefa. Je to jedno z největších tajemství křesťanství: obyčejná, a přesto neobyčejná láska rodičů k svému dítěti a ochrana jeho života se v konečném důsledku stala příčinou spásy světa.

V součinnosti a spolupráci Boha a člověka spočívá smysl a podstata spásy. Nebojme se být Božími spolupracovníky. Zpomalme v průběhu nadcházejících svátků své obvyklé životní tempo a najděme si chvílku k zamyšlení. Ať nám pohled a betlémské jesle pomůže pochopit, co je v Božím plánu spásy člověka pravděpodobně nejdůležitější, jenže zároveň nejméně chápané: jakékoliv zlo tohoto světa může porazit jen křehkost, pokora a něžnost Dítěte!

Nechť **Hospodin žehná lidu svému pokojem** (Ž 28,11) v nastupujícím roce 2024!

† **Rastislav**

arcibiskup prešovský,
metropolita českých zemí a Slovenska

† **Michal**

arcibiskup pražský a českých zemí

† **Simeon**

arcibiskup olomoucko-brněnský

† **Juraj**

arcibiskup michalovsko-košický

† **Izaiáš**

biskup šumperský